

Ólavur Hátún

Tað var tó ikki so, at V. Holmboe í sínum skapanarvirki tók upp arv eftir mæta undangongumannin. Men um tann beinleiðis týðning, sum Carl Nielsen fekk fyrri hansara lívsleið, greiddi Vagn Holmboe frá, at hann sjálvur sum ungur var í iva, um hann skuldi kjósa sær tónleikin ella málningin sum sína listargrein. Í heiminum í Horsens, har pápin hevði málindahandil, komu javnan listamálarar, og pápanum tókti tað tryggari, at sonurin fekk sær málaraútbúgving - so kundi hann ið hvussu so er vinna sær til dagligt breyð við praktiskum arbeiði og seinni taka upp fyrirkuna eftir hann. Men tónleikurin spældi so mikið í sinninum á unga Vagni, at hann frá pápanum fekk loyvi til at gera eina - og bert eina - roynd til upptøku á konservatoríinum í Keypmannahavn.

Spennandi var tað at standa og biða eftir úrslitunum, har ein fyrri og annar eftir av aspirantunum varð kallaður inn at fáa sín dóm. At enda, tá ið bara hesin óttafulli ungi jútín var eftir í forrúminum, gekk hurðin, og lágvaksmáður við rísum, stutt-kliptum hári kom út. Um hann var Vagn Holmboe? Ja, eftir royndarúrslitunum í hoyrilæru, teori og tónleikakunning at døma hevði hann ikki staðið; men hann hevði í umsóknini lagt við eina strúkkvartett, og hana helt Carl Nielsen - tí hann var maðurin - vísa so mikið av skapandi gávum, at teir vildu geva honum møguleikan. Heppið fyrri Holm-

boe og fyrri danskt tónleikalív, at tað ikki var ein vanligur fakprofessari, men tann geniali listamaðurin, sum lagnan hevði hesa avgerð í hendur á.

Eftir loknan lesnað á Det kgl. danske Musik-konservatorium helt Vagn Holmboe fram við útbúgving í Berlin. Hansara stóri áhugi fyrri fólkatónleiki og ivaleyst ikki minni tað, at hann í Berlin mottu sínari Metu, drógu hann longur suður í Europa og tá helst til heimland hennara Rumenia, har hann í bygdarløgum víða um granskaði rumenskan og annan balkanskan fólkatónleik.

Í 40-árunum fekk Vagn Holmboe sum tónleikaummælari á blaðnum Politiken sína ávirkan á danskt tónleikalív, og seinni sum professari í komposisjon á konservatoríinum kom hann meira enn nakar annar at seta sær spor í skapandi tónlist í Danmark. Millum hansara næmingar er fyrst og fremst at nevna tann nú heimsgitna Per Nørgaard, sum í komandi viku fer at sýna okkara Summartónum tann heiður ikki bert at vera hjástaddur, men í einum føri sjálvur sum

Strúkkikvartettin gjørdi hann til tónlistamann

Eftir deyða Carl Nielsens í 1931 kendist tað tómligt í danska tónleikaheiminum. Tann stóri symfonikarin og sangtónaskaldið fram um onnur var farin, og um enn hann við sínum songum legði nýggjar lunnar undir danskan sang í skúla, heimi, samkomum og í konserthøllum, so komu ár at ganga, áðrenn nakar á instrumentala økinum megnaði at halda leðina fram. Maðurin, sum her kom í mans stað, var Vagn Holmboe

- Tað er eitt fjølbroytt tónlistarligt valaverk, sum Vagn Holmboe fekk greitt úr hondum, sigur Ólavur Hátún

pianistur at luttaka á konsert. Annað gitið tónaskald, sum V. Holmboe setti við, er Ib Nørholm, ið var høvuðslærari hjá okkara egna tónlistamanni, Sunleifi Rasmussen.

Sum skilst hevði Vagn Holmboe sterka kenflu fyrri teirri lívgvandi megi, sum býr í fólkatónleikunum; tó byggir hann ikki eins og norski Edvard Grieg og ungarski Béla Bartók sína skapandi list beinleiðis á fólkatónleik. Við stóði í europeiskari musikktradition heilt aftur til renaissancuna hevði Holmboe stóðugt oyruni opin fyrri tí nýggja, sum sprettiuttan um hann.

Men ongantíð søkti hann tað nýggja fyrri tess egnu sakir, uttan helt sína egnu, eyðkendu kós, har ikki tíðarrák og móti, men einans dygding vísti leiðina.

Tað er eitt fjølbroytt tónlistarligt valaverk, sum Vagn Holmboe fekk greitt úr hondum: skúlatónleikur, solosangir, kórverk, kamaropera, alskyns kamartónleikur og ikki færri enn 12 symfoníur. Sum symfonikari verður hann av kønum monnum ikki bert javnsettur við sjálfan Carl Nielsen, men verður hildin at vera komin eitt stig longur fram á vegin, og hansara symfoníur,

harav fleiri hava fingið bæði innan- og uttanlands heiðursprísir, verða nú spældar víða har í tónlistarheiminum. Men sjálvur metti V. Holmboe strúkkvartettina at vera fullkomnasta millum ljómlið. »Joseph Haydn hevur lært meg at skriva strúkkvartettir«, skrivaði sjálvur Wolfgang Amadeus Mozart, og sama kundi Vagn Holmboe siga. Meira enn nakar granskaði hann tann stóra undangongumeistarán á hesum tónleikaøki.

Strúkkikvartettin var tað sum nevnt, ið tryggjaði honum møguleikan at gerast tónlistamaður, hansara strúkkikvartettir hava

givið navninum Holmboe sæti millum tey fremstu innan hesa tónlistargrein, og seinasta verkið, sum hann - ógrøðiliga sjúkur, tó við fullari skapanarkraft - fullfíggaði Mozart Requiem, og vinmaðurin William Heinesen skrivandi seinastu síðurnar av heimsgitnu skaldsøgu Jørgen Frantz Jacobsens Barbaru, soleðis hevur fremsti næmingur Vagn Holmboes, per Nørgaard posthumt lagt seinastu hon á 21. strúkkikvartett Vagn Holmboes, sum innan karmin hjá summartónum verður at hoyra á konsert í havnar Kirkju leygardagin 26. juni klokkan 11³⁰.

Ólavur Hátún, Karsten Hoydal og Vagn Holmboe uttan fyrri Norðurlandahúsið